

პიეტრო. რაღ? ისე; როგორც ყოველთვის; წუხელ ის შენსავე უჭიკრებდ იყო და...

მანი. არა; მაგას არ გეკითხები; მართო შენ მიყვარხარო, და ამ დროს მარუჩა მოვავონდა! რაღ?

მოვშორდი ნაცნობს, შეგობარს, ნათესავს, მოვშორდი სამაშობლოს, საყვარელ ცას იტალიისას და ვიცისრე ვლჩად აქ წამოსვლა... რა ბედნიერი ვიყავ, რომ გხვდებოდი ვერცდ ბედნიერს!..

ევა შეტოლებამდე. — ქანდაკება შერსისა.

პიეტრო. ეგ რა საკითხავია?! აღზად იმტომ, რომ შენს შემდეგ ყველაზე მეტად ჩემი მარუჩა მიყვარს.

მანი (ჩაფიქრებულა). შენი მარუჩაჩა!?

პიეტრო. რა იყო?

მანი. აღზად იმასაც ეყვარები!

პიეტრო. დარწმუნებული ვარ.

მანი (ხს უკანგაღებს). თვითონ გითხრა?.. მიყვარხარო...

პიეტრო. თქმა რა საჭირო იყო! რა დიდი გამოსაცნობა! განა არ უნდა ეუყვარდ? ან მე არ უნდა მიყვარდეს? განა შენ არ მიყვარხარო?

მანი. მარუჩაჩა? მძულს და მეზობლება!

პიეტრო (გაშტეფობა). მანი! რა გეპარებები?..

მანი. გეუბნები, მძულს და მეზობლება მეტქი! და შენც, თუ მე მიყვარხარ, ის უნდა გძულდეს!

პიეტრო. (გუჯა წაშლგება) მანი! მანი! რომ იცოდე, რა საწამოაოვი ჩაახსი ამ წაშ ჩენს სიყვარულში. ვიცო, შეგზარაიდა მაგის თქმა, რაც სთქვი და რაც არც კი უნდა გავგეფიკრა! რაღ, მანი! შეგშურდა განა, რად ვიყავით ბედნიერნი?! აღარ გინდა, მოგწყინდა განა ტკბილი, უწყინარი ჩენი ცხოვრება? რა არ მოვიქმედე, რა არ შევიწრე, რას არ გავქმეცე; რომ სააქო შენთვის სამოთხე გავამეცია! შენ არ მეუბნებოდი—მინდა შორს სადმე გავდივარგოთო, რომ შენს მეტს არვის ვხვდებოდი და შენც ჩემს მეტს არვის უუტრებდებო! აჰა!

მანი. პიეტრო, ჩემო ღმერთო! ვერცდ ნუ შელაპარაკები, გაწმლი! შემომხედ ისე, როგორც წინად მიყურებდი! შემბრალო! თვითონ არ ვიცი რას გზოდავ! გამიციხე, ხელი მოშვიე—შენი მანი ვარ, შენი, პიეტრო! პიეტრო! (გხეყვა) ასე უცხად რამ გამოცეკლა? თუ ერთი ვილაღ მოვდნე გაციული მონა...

პიეტრო. მანი!.. აღარ გამავონო ეგ სიტყვები, თუ არ გინდა საშუამოღ მოსპო ჩენი ბედნიერება! იცოდე, უკანასკნელად გფოცები, რაც ქვეყანაზე შევცდებ, რომ მიყვარხარ ისე, როგორც ქვეყანაზედ არგინ მიყვარს, შოლოდ გახსოვდეს: იმ დღეს, როცა რამე განგებით მარუჩას შენს გვერდზე ვეღარ ვიხილაე, ჩემი შენდამი სიყვარული ნახვრად შეიკვეცება! მანი, მიყვარდი და ეს სიყვარული ისე, როგორც მარუჩა შენს გვერდზედ, იზრდებოდა მასთან ერთად და ძლიერებოდა... ერთად ხართ ჩენს გულში აღზრდილი და გული რომ არ გატყდეს, ვერ დავშორებთ! ესლა შესმის, რად იყო ხოლომე საწყალი მარუჩა დალონებული! მონა ხარო, ეუბნებოდენ, და სიყვარულის დიობი არა ხარო? საწყალი, ჩემო მარუჩა! (გარგასისკენ მავდას).

მანი (ხეღებს უჭყრს). პიეტრო, მოიცა მეც გითხრა! გიტი არა ვარ!..

პიეტრო (ხეღებს თათესუღებს). კარგი, მოვალ შენთან შოლოდ მარუჩასთან ერთად. სად არის? (გძახის) მარუჩა! მარუჩა!.. (გადას მუარე თათხში და ისეე მავე პრუწდება).

მანი. ჰო, პიეტრო! თავის დღეში შენ ასე არ მომქცევიხარ! (ცირის, მერე უღება) არა, არ მინდა! იმასთან ერთად არ მინდა მქონდეს ბინა შენს გულში!

პიეტრო (დაბრუწებული). მარუჩა! ოთახში არ არის? სად წავიდა? რატომ ხმას არა მცემ? მე ესთქვი, მარუჩა! აღდაღე წასულა თვთქი და შენ ხმას არ იღებ, თითქო ეს შენთვის სულ ერთი იყოს! (ზარის რეკავს და მოახლე, რამეაღეც შემოდას)

სად წაბრძანდა მარუჩა?

მოახლე. მოვდნეღ ტყვეების სანახავად წაბრძანდა.

პიეტრო. მარუჩა?

მოახლე. არავის გაყოლა არ ინდობა.

პიეტრო (გშხაღებს წასახლეაღ). როგორ? მარტოდ იმოდენა ხალხში!

მანი. პიეტრო, მოიცა! შენ წასვლას აპირობ?

პიეტრო. რა საკითხავია?

მსახური (შეშოდას). ისმილ ბეგი გახლავთ.

პიეტრო (შეწრდება). ისმილ ბეგი? ასე აღრე! სთხოვე მობრძანდეს და ცლავ აახლე ორო მსახური მარუჩასს, მოვდნეღ მოსძებნონ! (მანის) ხომ ვაიგონენ, ისმილ ბეგი მობრძანდებო!

მანი. მობრძანენ?!

პიეტრო (ზრდაღობათანად მიდას, ხეღზე ჭჭონის; მერე ხელს კუჭეთებს და მუარე თათხა გვაღებს).

სათნა მისამო

პიეტრო და ისმამე ბეგი.

ისმილ ბეგ. მომიტყვეთ, ბატონო, რომ ასე უღროგოდ გაეხელით.

პიეტრო. საყვარელ სტუმრისათვის ჩემი სახლის კარები ყოველთვის ღიაა.

ისმაილ ბეგ. ქეთევან დედოფალს კვლავ განსაცდელი მოეღოს.

პოდპოლკოვნიკი ლაფტარაშვილი,
პორტ-არტურში დაბრძოლი.

ღინეთ და ღღეს გიხაროდით, რომ მოძღვარს განზრახვა ვერ შეუხრულდა?

ისმაილ ბეგ. მართალია, გასაკვირველად დაგრჩებოთ ჩემი მოქმედება და უფრო გაგიკვირდებოთ, როცა გეტყვით, რომ ქრისტიანი ვარ!

პიეტრო. როგორ? ისმაილ ბეგ—ქრისტიანი? მერე, რითი ამტკიცებთ?!

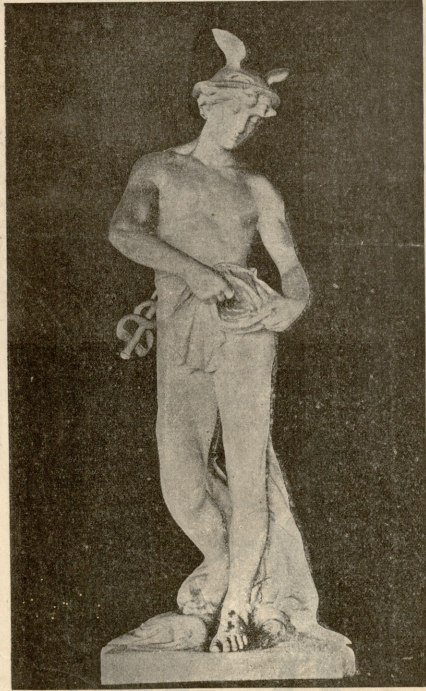
ისმაილ ბეგ (ასწიას გულისან ჯვარს. და აძღვეს) აი, თუნდ ამ ჯვრით, რომელსაც ვნაშტორბლივ გულზე დავტარებ.

პიეტრო. (გაგვარებულად ჯვარს გამოართმევს) გამოგირტყდები—არ გამოიონია, რომ ქვეყანაზედ სპარსელი ქრისტიანიც ყოფილიყოს! მაგრამ ამ ჯვარზე ქართული წარწერაა...

ისმაილ ბეგ. ქართველი ვარ, ქრისტიანი, მაქსოვრის ჯვარის მატარებელი, მაგ ჯვარის, რომელსაც ბევრჯერ სიყველილს ვადღრჩენივარ და რომელიც მუჟამ ისე არ მამკლავს, რომ უბედური ჩემი ცოლ-შვილი კიდვ არ ენახოს!

პიეტრო. ცოლ-შვილიც გაყავთ? სად? საქართველოში?

ისმაილ ბეგ. კიდევ ვე არის, რომ არ ვიცი, სად და არც ის ვიცი, ცოცხალი არიან თუ არა! ვიკვირო განა? ჩვენს ქვეყანაში ეს გასაკვირველი არ არის: საქართველოში კაცი თუ იარაღით ხელში ცოლ-შვილს დარაჯად არ უღდას, ყოველ

ღმერთი მერკურუსი.—ქანდაკება მუსისას.

პიეტრო. როგორ? უნდა აწაშინონ?
ისმაილ ბეგ. შაჰიმ ბრძანება გასცა, თვითღები დასთხარონ.

პიეტრო. მას შემდეგ, რაც გუშინ შაჰიმ სიტყვა მომცა, არაფერს სასჯელს არ მივაყენებო!

ისმაილ ბეგ. დიად, მას შემდეგ, და ამაში ცოტაოდენი ჩემთან ერთად თქვენც გიმევე ბრალი.

პიეტრო. მე მიმეგს ბრალი?! ღმერთმა დამიფაროს! გამაგებინეთ, რა მოხდა?

ისმაილ ბეგ. მაშინვე მოგახსენეთ, ის მოძღვარი ამბობდა, დედოფლის ნახვა მინდა, რომ წმინდა სიღმუღლოება მივადებინოო, როგორღაც საექვოდ დავინახე და ბრძანება გავეცე, კარებში გაეხხრიკეთ.

პიეტრო. მერე?

ისმაილ ბეგ. მერე ის, რომ წმინდა სიღმუღლოების აწილების მაგივრად დედოფალთან წვერ-ულვაშები უნდა შეეტანა; ჩაეცვა მისთვის თავისი ანაფორა და გამოეპარებინა. ეს, რასაკვირველია, შაჰიმ ვიგოო, გაზარხდა, გაცეცხლდა... ბრძანა დედოფლისათვის თვითღები დაეთხარათ, რომ ევრსად გაქცეულიყო და უბედურ მოძღვარს ხომ წუხელისგე თავი მოაკვეთეს.

პიეტრო. თავი მოაკვეთეს!.. უბედური მსხვერპლი ერთ-გულობისა!.. (დაფაქრებული) თქვენ რომ არ გებრძანებინათ იმის გაჩხრეკა...

ისმაილ ბეგ. ეხლა დედოფალი თავისუფალი იქნებოდა.

პიეტრო. მერე, ეს თქვენთვის სასიამოვნო არ იქნებოდა!

ისმაილ ბეგ. სასიამოვნოა?! ღმერთმა დამიფაროს!

პიეტრო. უკაცრავად, ისმაილ ბეგ, და თქვენ მოქმედებას ვერ მივხვედრილვარ! გასაკვირველად მრჩება, რომ გუშინ ჩემთან ერთად გიხაროდით, რომ დედოფალს წამება ავაც-

წამს უნდა ელოდდეს, რომ მტერი თავს დაეცემა, სახლ-კარს აუკლებს და ცოლ-შვილს მოსტაცებს.

პიეტრო. ეხლა მიგხვდი: თქვენვი ცოლ-შვილი თათრებმა ტყვედ წაყვანეს.

ისმაილ ბეგ. ვინ წაიყენა, ან სად გადაიქორავს, ეს არ ვიცი; მხოლოდ ვიცი, ვინც გამოიყიდა და ვინც გამოხადა სამშობლოს მტერი.

პეტრო. ვინ?

ისმაილ ბეგ. მათ, ვინც ხვალ, იმედი მქონდა, საწამებლად ხელში ჩამივარდებოდნენ, თუ რომ დედოფალს წამებებს ავაცდენდით.

პეტრო. როგორ ითვისებენ?

ისმაილ ბეგ. დიად, ართველები! ის დიდგვარის კაცი, რომელთაც ტყვეობაშიაც კი სუ არწინვალონ და ეხლა ამ წამს მოედანზე თავმოყრილნი მოუთმენლად ელიან, რომ ჯოჯოხეთურმა წამებამ დედოფალს უარი ათქმევინოს მაცხოვრის ჯვარზე, შაჰის წინ მუხლი მოადრეკინოს, რომ ამის შემდეგ თვითონაც ვადღუნდნენ სინიღისს, სამშობლოს, სარწმუნოებას, ასცდენ წამებას და განთავისუფლდნენ ტყვეობისგან!

ჰა, საქართველოს გარედან მტერი ვერას დააკლებდა, შიგნიდან რომ გული არ ვასტეოდას!

პეტრო. მაშ, თვით ქართველებმა ვაგვიყიდეს ცოლ-შვილი?

ისმაილ ბეგ. ქართველებმა, წარჩინებულმა თავილებმა, იმ დროს როცა მამულის დასაცველად მტერთან საომარად ვიყავ წასული, შინ მომპარეს საყვარელი ცოლი, მომპარეს უმანკო სიცოცხლე ჩემი შვილი. ჰო, რას ვამბობ! მომპარეს მეთქი! ერთ ცხენზე გასცვალეს და გამოიყიდეს! ჰო, მთელი საუკუნე ჯალითად რომ ვადგე, მათი წამება მე არ დამლაივებს! წვეთ წვეთ რომ ვაღინო თვითუფლს სისხლი, მანც ვერ შეისყიდან ჩემ ცოლ-შვილის ტანჯვას და ცრემლიად დაწურულ მათ სიცოცხლეს!..

ბ — ლი.

(შემდეგი იქნება)

ცდი არის თანხა, რომელსაც მოაქვს სარგებელი.

- როგორა, შენ ვინა ნიდაბი მოიხსნა?
- რა არის მერე!
- უფხშილ დარჩება.

— ჩამქნინა თავში მარკო. უგავლია ნამდვილი, კოკორი და თავიდან აღარ მშობრდება.

— რა არის გასაკვირველი? მდენარეებს ძლიან უგერს ნაკრებიან ნიდაბი, იმითომაც მოუკვდებიან ფეხი.

ბატონი. ჭურდებს თქენია ჩემოვანა ჩუდიათ.
— მას უხსნიდათ, ბევრს წაიღებენ. გასაუბა ვითუმა შიადებს!

რედაქტორ-გამომცემელი ბლ. ჯაბაძე